

Arviointikertomus 2016

Nokian kaupunki

Tarkastuslautakunta
15.8.2017

Kuva: Nokian kaupunki
”Lapsiperheystävällinen Nokian kaupunki”

1 Puheenjohtajan katsaus

Tarkastuslautakunta on vuoteen 2016 kohdistuen toteuttanut arviointiaan monipuolisesti perustuen tutustumiskäynteihin, kuulemistilaisuuksiin, haastatteluihin ja erilaisiin kirjallisiin aineistoihin.

Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen keskeisesti huomiota entisen kaatopaikan Häpesuon tapahtumiin. Sen puhdistamisen kustannukset ovat tällä hetkellä n. 25 milj. euroa, mikä on yli kaksinkertainen määrä siihen hetkeen, kun asiasta päätettiin.

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan asiantuntijaorganisaatio arvioi puhdistamisen kustannuksiksi alun perin 12 - 24 milj. euroa, mutta kuitenkin valtuusto sai hintatiedoksi vain noin 12 milj. euroa päätöksentekoa varten.

Tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan hankkeeseen liittyen on ollut paljon puutteita, joihin tulisi vastaisuudessa kiinnittää huomiota vastaavanlaisten hankkeiden yhteydessä.

Hankkeen valvontaa on tehty kaupungin toimesta muiden tehtävien ohessa. Näin suurella hankkeella tulisi olla ehdottomasti erikseen nimetty valvoja, joka toimisi täysipäiväisesti hankkeelle.

Hankkeen kustannusten seuranta tulee parantaa. Kehityskohteina kustannuksia tulisi seurata mahdollisimman oikea-aikaisesti (välttää viiveitä esim. raportoinnissa) ja tehokkaasti (tietää ja ennustaa tulossa olevat kustannukset eikä odottaa sitä, että laskut ovat kirjanpidossa). Kustannusten seuraaminen ja vertaaminen myönnettyyn rahamäärään eivät anna oikeaa kuvaa kokonaiskustannuksista. Häpesuon osalta kaupungin oma valvonta ei ole toiminut riittävällä tavalla.

Tarkastuslautakunta on vielä keväällä 2017 saanut uusia selvityksiä liittyen Nokian kaupungin vesikriisin jälkihoitoon. Vesikriisi tapahtui marraskuussa 2007 ja selvitysten mukaan korvausasioiden käsittely ei ole vielä valmis. Oikeuden päätöksiä ei ole kaikilta osin laitettu täytäntöön (=maksettu korvauksiin oikeutetuille) ja käsittelemättömiä tapauksia on vielä satoja kappaleita.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että vesikriisiin liittyvät keskeneräiset tapaukset käsitellään viivytyksettä joko omana työnä tai ostopalvelua käyttämällä.

Tällainen asioiden hoitamatta jättäminen on erittäin tuomittavaa, koska siitä kärsivät juuri oman kaupungin asukkaat ja yritykset. Lähes kymmenen vuoden viivyttely ilman minkäänlaisia perusteita, on törkeää tehtävien laiminlyöntiä. Tällainen tehtävien laiminlyönti, tapahtui se kenen tahansa virkamiehen toimesta, on erittäin moitittavaa. Lähiesimiesvalvonta on pettänyt vesikriisin osalta.

Tarkastuslautakunnan kuulemistilaisuuksissa on tullut esiin, että Nokian vanhuspalvelukeskuksen (Vihnuskoti) alueella ei ole riittävästi tieopasteita esim. pelastusajoneuvoja varten. Asia tulee laittaa välittömästi kuntoon.

Kaupungin vuokratessa ja liisatessa tiloja toimiinsa, on syytä tehdä selkeät ohjeet kunnossapidosta ja huollosta sekä niistä tulevista kuluista. Ohjeissa pitäisi olla niin kiinteistön korjaus- ja huoltotoiminnasta selkeät aikataulutukset. Lisäksi millaisella aikataululla erilaiset korjaus- ja huoltotoimet toteutetaan havaitsemisen jälkeen.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tilinpäätösasiakirjaa tulee kehittää siten, että palvelualueiden ja niiden alaisten tulosalueiden yhteyteen kirjattaisiin vastuuhenkilö ja tilivelvollinen, joka vastaa ao. alueesta. Muutenkin kaikessa tekemisessä tulisi kiinnittää huomiota enemmän yksilölliseen vastuuseen, kollektiivisen vastuun sijasta.

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota myös vuoden 2016 hyvinvointitilinpäätöksessä esille tuotuihin asioihin verrattuna edelliseen vuoteen.

Tarkastuslautakunta on huolestunut mm. siitä, että Nokian kaupungissa ovat edelleen kasvavina ongelmina alkoholin ja huumeiden käyttö (varsinkin nuorilla), perheväkivalta sekä lastensuojeluilmoitukset. Huolestuttavaa on myös, että diabetesta esiintyy Nokialla enemmän kuin valtakunnallisesti.

Arviointikertomuksen lopussa on kappale koskien kokonaistalouden arviointia, jossa analysoidaan talouden kehitystä Nokian kaupungin lisäksi Kangasalla, Lempäälässä, Pirkkalassa ja Ylöjärvellä.

Nokian kaupungin näkökulmasta huolestuttavana piirteenä suhteessa verrokkikuntiin oli havaita, että lainakanta suureni Tampereen ympäristökunnista ainoastaan Nokialla, jossa lainakanta suureni 66,1 milj. eurosta 82,2 milj. euroon. Tarkastuslautakunta tuo tähän ongelmaan liittyen esiin kolme pointtia: "Talouskuri, talouskuri ja talouskuri".

Menoihin viitaten täytyy sanoa, että "junatkaan ei voi kulkea kauan yhteen suuntaan". Kustannusten kurissa pitämiseksi tulee esimiesten työnjohdollista koulutusta lisätä voimakkaasti. Työnjohdollinen esimiestaito on paljon enemmän kuin "pomottaminen". Esimieskoulutusta tulisi järjestää säännöllisesti, mielellään lähes vuosittain.

Meidän kaikkien, niin asukkaiden kuin virkamiestenkin, tulee omaksua ajattelutapa, että Nokian kaupunki on meidän yhteinen, joten pitäkäämme siitä myös yhdessä huolta.

2 Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Nokian kaupungin tarkastuslautakunta on suorittanut sille lain ja valtuuston hyväksymän tarkastussäännön mukaan kuuluvat tehtävät ja esittää kuntalain 71 §:n tarkoittamana arviointikertomuksenaan toimintavuodelta 2016 seuraavaa:

Nokian kaupungin kaupunginvaltuusto valitsi 14.1.2013 pitämässään kokouksessa tarkastuslautakunnan toimikaudeksi 2013–2016. Tarkastuslautakuntaan valittiin seuraavat henkilöt:

- ✓ Esa Martikkala, puheenjohtaja (henkilökohtainen varajäsen Juha Pekka Mannila)
- ✓ Jukka Pulakka, varapuheenjohtaja (Juha Toivainen)
- ✓ Marianne Karttinen (Riikka Salonen)
- ✓ Iinu Kuusento (Erja Alanen)
- ✓ Markku Niskanen (Reino Ojala)
- ✓ Pauli Schadrin (Tuula Palomäki) ja
- ✓ Sari Suomi (Anne Tamminen).

Kaupunginvaltuuston kokouksen (14.1.2013) jälkeen tarkastuslautakunnan jäsenistöön on tehty seuraavat muutokset:

- ✓ Jyrki Virtanen valittiin Jukka Pulakan tilalle tarkastuslautakunnan jäseneksi kaupunginvaltuuston kokouksessa 28.10.2013 (§ 129).
- ✓ Samassa pykälässä päätettiin valita tarkastuslautakunnan jäsen, kaupunginvaltuutettu Pauli Schadrin tarkastuslautakunnan varapuheenjohtajaksi lautakunnan jäljellä olevan toimikauden ajaksi

Tarkastuslautakunta on toiminut hyväksymänsä työohjelman mukaisesti. Lautakunta piti vuoden 2016 aikana 12 kokousta. Lisäksi tarkastuslautakunta piti vuoden 2017 alussa kuusi kokousta, jotka myös kohdistuivat tarkasteluvuoteen 2016.

Tarkastuslautakunta käsitteli järjestäytymiskokouksessaan (tammikuussa 2013) mm. kaupungin tilintarkastusyhteisön valintaa. Tarkastuslautakunta esitti tilintarkastusyhteisöksi BDO Auditor Oy:tä, jonka kaupunginvaltuusto valitsi toimikaudelle 2013–2016 hallinnon ja talouden tarkastajaksi kokouksessaan 4.3.2013 (§ 37). Tarkasteluvuonna 2016 tilintarkastajina ovat toimineet JHT, KHT Hanna Kuhanen, JHT Ari Virolainen, JHT, KHT Minna Havia-Niemi, JHTT Sami Salonen, HT, JHT Merja Vihtiälä sekä tilintarkastaja Pekka Lamminmäki. JHT Ari Virolainen nimettiin kaupungin vastuunalaiseksi tarkastajaksi 1.2.2016 alkaen.

Tarkastuslautakunnan kokouksissa on kuultu eri palveluyksiköiden viranhaltijoita toiminnan organisoinnista, tavoitteiden asetelusta ja niiden toteutumisesta sekä sisäisen valvonnan järjestelyistä. Vuoden 2016 ja alkuvuoden 2017 kokouksissa on ollut kuultavina seuraavien palvelualueiden edustajia:

- demokratia (kaupunginjohtaja)
- konsernipalvelut (talousjohtaja, hallintojohtaja, henkilöstöpäällikkö, tietohallintopäällikkö, tilapalvelupäällikkö, varikkopäällikkö ja siivouspäällikkö)
- kaupunkikehityspalvelut (va. kaupunkikehitysohjaaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö)
- perusturvapalvelut (vanhustyönjohtaja)
- sivistyspalvelut (liikuntapalvelujohtaja, va. sivistysjohtaja, kirjastopalvelupäällikkö, lukion rehtori)
- konserni (Nokian Vesi Oy:n toimitusjohtaja)

Lisäksi tarkastuslautakunta on saanut selvityksen sisäisen tarkastuksen toimeksiannossa tehtyyn tarkastukseen koskien Häpesuota.

Tarkasteluvuoteen 2016 liittyen tehtiin tutustumiskäynnit Nokian lukioon ja varikkoon.

Tarkastuslautakunta on kouluttautunut arviointivuoteen 2016 kohdistuen kahdessa tilaisuudessa: Tampereen seutukuntien tarkastuslautakuntien tapaamisessa Lempäälässä olivat aiheina mm. tilintarkastuksen kilpailutus, uudet haasteet tulevalle valtuustokaudella, yleiset haasteet valvontaympäristölle, talouden haasteet, tarkastuslautakunnan arviointityön haasteet, sidonnaisuuksien ilmoittaminen sekä tuloksellisuus ja tarkoituksenmukaisuus tarkastuslautakuntien näkökulmasta.

Toinen koulutustilaisuus oli räätälöity pelkästään Nokian kaupungin tarkastuslautakunnalle ja siinä olivat aiheina mm. itsehallintoalueuudistuksen/sote-uudistuksen ajankohtaiset asiat sekä tarkastuslautakunnan toimintaan liittyvät ajankohtaiset asiat.

Tilintarkastajat ovat antaneet lautakunnalle kokouksissa suullisia ja kirjallisia raportteja. Lautakunnan jäsenet ovat seuranneet työnjakonsa mukaisesti lautakuntien toimintaa lukemalla järjestelmällisesti niiden pöytäkirjat.

Kaupunginhallitus on antanut valtuustolle tarkasteluvuoden 2016 aikana neljä kertaa osavuosisikatsauksen, joka on sisältänyt raportit kaupungin taloudesta ja toiminnasta, kaupunkistrategian toteutumisesta, tavoitteista ja toteutumista palvelu- ja vastuualueittain sekä tytäryhtiöiden toiminnasta. Osavuosisikatsaukset ovat kohdistuneet tammi-maaliskuulle, tammi-kesäkuulle, tammi-syyskuulle ja tammi-joulukuulle. Kaupunginhallitus on osavuosisikatsausten käsittelyn yhteydessä mm. päättänyt, että se esittää osavuosisikatsauksen edelleen tiedoksi tarkastuslautakunnalle ja kaupunginvaltuustolle.

Tarkastuslautakunta käsitteli 10.4.2013 (§ 12) lautakunnan jäsenten esteellisyydet. Arviointikertomuksen laatimishetkellä tarkastuslautakuntaan kuuluneilla jäsenillä ei todettu esteellisyyksiä. Varajäsenten esteellisyyksiä on sovellettu tapauskohtaisesti.

Tarkastuslautakunnan esittelijänä on toiminut puheenjohtaja Esa Martikkala. Tarkastuslautakunnan sihteeriksi ja asiain valmistelijaksi valittiin 10.4.2013 (§ 11) avustava tilintarkastaja, JHTT Sami Salonen.

3 Edellisten vuosien arviointikertomusten johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Tarkastuslautakunta on useampana vuonna kiinnittänyt huomiota siihen, että kaupungissa tulisi olla jonkinlainen kiinteistöstrategia, jossa määriteltäisiin kaupungin tilatarpeiden tavoitteet ja tahtotila lyhyelle, keskipitkälle ja pitkälle aikavälille.

Samoin tarkastuslautakunta on useampana vuonna kiinnittänyt huomiota siihen, että konserniohjeistusta ei ollut ajan tasalla.

Ilokseen tarkastuslautakunta toteaa, että kumpikin asia on hoidossa. Nokian kaupungin toimitala- ja kiinteistöohjelma sekä siihen liittyvä ”Rakennusomaisuuden salkutus 2016” -asiakirja on hyväksytty kaupunginhallituksessa marraskuussa 2016. Lisäksi konserniohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa siten, että se tuli voimaan 1.7.2016 alkaen.

Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomioita kuntalain vaatimukseen siitä, että toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Tähän liittyen toimintakertomukseen on otettu käyttöön esitystavaksi jonkinmoinen liikennevalokoodisto sillä poikkeuksella, että se sisältää kaksi eri vihreän sävyä.

Oli esitystapa mikä tahansa, niin tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomiota siihen, että tavoitteiden toteutuminen esitettäisiin tilinpäätösmateriaaleissa informaatioarvoa lisäävästi. Tämä siitä syystä, että tilinpäätöksen ja siihen sisältyvän toimintakertomuksen lukijoina toimivat myös ”noora ja niilo nokialainen”.

Erityistä huomiota tulisi kiinnittää merkittäviin poikkeamiin, että mistä syystä poikkeama on aiheutunut. Tämä etenkin niissä tapauksissa, kun tavoitteeseen ei päästy. Toimintakertomukseen tulee perustella, että miksi tavoitteeseen ei päästy, pelkkä punainen valo ei riitä.

Asiakirja on kaikilta osin eri palvelualueiden osalta varsin yleisellä tasolla ja tavoiteasetanta erittäin niukka sekä mitattavuuden kannalta erittäin haastava. Tarkastuslautakunnan kannalta kyseisen asiakirjan informaation ja toiminnan tarkastaminen on lähes mahdoton tehtävä.

4 Arvio asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

4.1 Toimintakertomuksessa raportoitujen taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Suosittelun mukaisesti laadittu tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot kaupungin taloudellisesta asemasta ja sen kehittymisestä sekä selvitykset asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Henkilöstöraportti vuodelta 2016 oli tarkastuslautakunnan käytettävissä arviointikertomuksen laatimishetkellä.

Raportin mukaan henkilöstön kokonaismäärä vähentyy edelleen, ollen vuoden 2016 lopussa 2 016 henkilöä (2015: 2 057; 2014: 2 064 henkilöä). Vakinaisten määrä pieneni (2016: 1 668; 2015: 1 675). Palvelukeskuksittain tarkasteltuna vakinaista henkilöstöä on eniten vapaa-aikakeskuksessa (772 henkilöä) ja sen jälkeen perusturvakeskuksessa (574 henkilöä).

Myös määräaikaisten määrä on kääntynyt laskuun (2016: 339; 2015: 377; 2014: 386).

Vakinaisen henkilöstön sairauspoissaolopäivät jatkavat siksakkiaan ja viime vuonna oli jälleen vähenemisen vuoro: (2016: 17,86; 2015: 19,00; 2014: 17,77; 2013: 18,80).

Henkilöstöraportista on todennettavissa ammattinimikkeittäin sairauspoissaolojen kehitys. Lukumäärän mukaan tarkasteltuna eniten sairauslomapäivät ovat lisääntyneet toimistotyöntekijöillä (2016: 16,78; 2015: 12,48). Todettakoon, että lääkärien sairauslomapäivät jatkavat ”nousukiidossa”, ollen 2016 13,58 (2015: 10,98; 2014: 4,69). Eniten sairauslomapäiviä vuonna 2016 oli siivoojilla eli 27,93, mutta ne laskivat huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna (2015: 33,41). Suurin lasku sairauslomapäivissä oli kategoriassa ”Muut työntekijät” (2016: 21,01; 2015: 15,37).

Henkilöstöraportin tietojen mukaan henkilöstön kouluttamiseen käytetyt rahat jatkoivat kasvuaan, mitä voidaan pitää hyvänä asiana. Vuonna 2016 henkilöstön kouluttamiseen käytettiin 309 747 euroa, kun vuonna 2015 käyttö oli 297 275 euroa (2014: 223 268).

Henkilöstöraportissa olevan ennusteen mukaan Nokia kaupungin henkilöstön eläkepoistuma on 34 - 51 vuosittain seuraavan kymmenen vuoden aikana. Vuoden 2022 osalta ennusteena on 51 henkilön eläkepoistuma.

Kaupunginvaltuuston asettamia talouden kokonaistavoitteita saavutettiin vaihtelevasti tilivuoden aikana. Tämä selviää seuraavasta taulukosta, jonka tiedot perustuvat "Tilinpäätös 2016"-asiakirjan talousarvion tuloslaskelman toteutumisvertailuun.

Taulukko 1. Tietoja talousarvion tuloslaskelman toteutumisvertailusta (Nokian kaupungin tilinpäätös 2016)

TILINPÄÄTÖS 2016	TA 2016	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	55 541 271	0	55 541 271	58 815 023	-3 273 752
Valmistus omaan käyttöön	1 853 085	0	1 853 085	2 113 637	-260 552
Toimintakulut	-215 126 847	-770 000	-215 896 847	-216 456 969	560 122
Toimintakate	-157 732 491	-770 000	-158 502 491	-155 528 310	-2 974 181
Verotulot	126 329 000	0	126 329 000	126 598 486	-269 486
Valtionosuudet	40 810 217	0	40 810 217	40 752 032	58 185
Vuosikate	9 535 026	-770 000	8 765 026	11 772 996	-3 007 970
Sumu-poistot	-10 145 127	0	-10 145 127	-12 272 712	2 127 585
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot	2 100 000	0	2 100 000	2 147 614	-47 614
Satunnaiset kulut	0	-2 400 000	-2 400 000	-3 014 626	614 626
Tilikauden tulos	1 489 899	-3 170 000	-1 680 101	-1 366 727	-313 373
Poistoeron muutos	67 208	0	67 208	67 208	0
Tilikauden alijäämä	1 557 107	-3 170 000	-1 612 893	-1 299 519	-313 374

Vuosikatteelle oli alkuperäisessä talousarviossa asetettu tavoitteeksi 9,54 milj. euroa, jota laskettiin 8,77 milj. euroon. Vuosikate toteutui 11,77 milj. euron suuruisena eli n. 3,01 milj. euroa parempana kuin mitä oli budjetoitu.

Merkittävimpana syynä tähän ylitykseen oli toimintatuottoihin kuuluvien myyntituottojen toteutuminen 3,36 milj. euroa arvioitua suurempina. Verotulot toteutuivat 0,27 milj. euroa arvioitua suurempina. Toimintakuluissa henkilöstökulut alitettiin 1,59 milj. euroa arvioidusta. Vastaavasti palvelujen ostot ylittivät muutetun talousarvion 2,74 milj. eurolla.

Tilikauden tulokseksi muodostui -1,37 milj. euroa ja se alitti muutetun talousarvion 0,31 milj. eurolla. Tuloksenkäsittelyerien jälkeen tilikauden alijäämäksi muodostui 1,30 milj. euroa.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen palvelukeskuksittain esitetään yksityiskohtaisesti tilinpäätösasiakirjassa. Palvelukeskuskohtaisten tavoitteiden toteutumista arvioidaan myöhemmin kappaleessa 4.2.

Tunnuslukuja esitetään tilinpäätösasiakirjassa vuodesta 2014 lähtien ja ne koskevat sekä suoritavoitteita että tehokkuutta, laajuutta ja voimavaroja.

Niissä toiminnoissa, joista tunnuslukuja on esitetty, lukija saa useimmiten riittävästi tietoja toiminnan laajuudesta ja tehokkuudesta sekä niiden muutoksista.

4.2. Muiden toimintakertomuksessa raportoitujen tavoitteiden toteutuminen

Demokratia

Dokumenttien säilyttämiseen, asiakirjojen ja saapuvan postin käsittelyyn ja kirjaamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Asiakirjat on säilytettävä ja niitä on käsiteltävä hallintosäännössä ja asiakirjojen hallintosäännössä määritellyllä tavalla. Säännöstöä on päivitettävä ja uudistettava.

Isojen projektien hallinnoinnissa tulee huolehtia riittävän valvonnan ja toteutuksen sekä talouden seurannan toteutumisesta ja näille toimenpiteille on varattava riittävästi resursseja.

Konserniohjauksen tulee varmistua siitä, että konserniohjeet on käsitelty tytäryhteisöjen hallituksissa ja, että ohjeistus on otettu käyttöön ja sitä noudatetaan kaikissa konsernin yhteisöissä.

Perusturvapalvelut

Taloudessa on päästy positiiviseen tulokseen hintoja nostamalla ja saatavien perintää tehostamalla. Suunta on oikea, mutta hinnan nosto ei ole mahdollista siinä vaiheessa, kun ja jos yhtiöittäminen tulee pakolliseksi sote-uudistuksen myötä. Nyt tuleekin miettiä, että mitä olisi tehtävissä tulevaisuudessa paremmin ja halvemmalla, jotta meillä säilyisi omat terveystaloudet.

Peruspalveluiden hinta on asukasta kohden laskenut merkittävästi, vaikka väkimäärä kunnassa ei ole lisääntynyt, on asiakasmaksujen korotusten hyöty kadonnut jonkin.

Ikäihmisten palvelut

Henkilökunnan räsitystä ja työtaakan määrää pitää arvioida uudelleen, koska 2 %:n nousu sairaspoissaoloissa tarkoittaa samalla muiden työkuorman lisääntymistä samassa suhteessa.

Sijaisuus ilman erillistä asiakkuuden tuntemusta ei ole turvallista vanhusten näkökulmasta. Pitkäaikaishoidon odotusaika on kasvanut kolminkertaiseksi vuodessa ja asiaan pitää pikimmiten puuttua. Tulee selvittää, että miten olisi mahdollista saada odotusaika takaisin enintään 12 päiväksi. Erityinen huomio tulee kiinnittää niihin vanhuksiin, jotka odottavat terveyskeskuksen vuodeosastolla. Päivätoiminta on monelle vanhukselle tärkeää seuran ja vireyden kannalta, joten sen määrä ei saisi alittaa budjetoitua. Päivätoiminta suo myös monelle omaishoitajalle hetken huiluun jatkuvasta työstä.

Perhepalvelut

Perhepalveluiden osalta lasten ja nuorten lakisääteiset koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut eivät toteutuneet budjetoidusti, vaikka valtuusto lisäsi rahaa tähän tarkoitukseen. Nuoret ovat meidän tulevaisuus ja on ehdottomasti jatkossa pystyttävä tarjoamaan lakisääteiset koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut tulevaisuudellemme.

Vammais- ja mielenterveyspalvelut

Nokiassa on esimerkillisesti hoidettu itse kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta sekä sen lisäksi asiakkaat tuntuvat viihtyvän siellä hyvin. Mikäli sote-uudistus edellyttää yhtiöittämistä ja julkista kilpailua, täytyy asiasta vastaavien tahojen huolehtia siitä, että missään tapauksessa vammaisista ei tule talouden heittopusseja. Vammainen ja etenkin kehitysvammainen henkilö ei kestä jatkuvaa asuinpaikan ja hoitajan vaihtumista ilman henkisiä kärsimyksiä. Vammaisten ostopalvelujen kohdalla pitäisi ehdottomasti olla asiakastyytyväisyyskysely tai ainakin selvitys, että onko ostopalvelu sen tasoista, mistä maksetaan.

Joka tapauksessa tulee huolehtia, että palvelujen nykyinen taso säilyy.

Sivistyspalvelut

Opetuspalvelut

Tilinpäätöksen 2016 mukaan lukuvuoden 2016 - 2017 aikana otettiin käyttöön uusi valtakunnallinen opetussuunnitelma ja henkilöstöä koulutettiin sitä varten. Perusopetuksen palveluverkkoselvitys laadittiin ja siirtyminen sähköiseen ylioppilaskirjoitukseen aloitettiin. Myllyhaan koulurakennuksessa todettiin laajat kosteusvauriot, jotka johtivat toimintojen päättämiseen nopealla aikataululla kyseisessä rakennuksessa. Koulukuljetusjärjestelmän uudistamisen käsitteily siirtyi maaliskuulle 2017.

Opetuksen tulosalueella Harjuniityn koulu ylitti talousarvionsa 658 000 eurolla. Tilinpäätös kertoo vain, että ylitystä tapahtui eniten Harjuniityn koulun henkilöstökuluissa, ja että Harjuniityn koulun budjetti ei ole ollut realistinen. Tilinpäätöskirjasta ei selviä, mistä Harjuniityn koulun talousarvioylitystä vastaava määrä on säästetty, kun opetuksen kokonaisbudjetti ylitys on yhteensä 133 142 euroa.

Varhaiskasvatus

Subjektiiivisen päivähoidon lain sallimaa rajoitusta ei otettu Nokialla käyttöön. Ryhmien suhdeluvun kasvattamista ei Nokialla myöskään tehty. Huoltajille teetettiin vuonna 2016 laadunarviointin kysely, johon saatiin 630 vastausta. Kyselyn pohjalta valitaan varhaiskasvatuksen kehittämisen kohteita.

Kiinteistöjen kunto on tuottanut myös varhaiskasvatuksen alueelle runsaasti ongelmia palvelun toteuttamisessa. Koskenmäen päiväkotia jouduttiin sulkemaan nopeasti kosteusongelmien laajuuden selvittyä. Tästä johtuen muihin varhaiskasvatustyksiköihin tuli painetta ja lapsia otettiin joihinkin ryhmiin myös ylipaikoille.

Olemassa olevat resurssit riittivät perhepäivähoitossa eikä lisää toimia perhepäivähoitossa täytetty. Yksityisen palvelutuotannon tarjonta lisääntyi kahdessa päiväkodissa yhteensä 168 paikalla.

Varhaiskasvatukselle muodostui ylijäämää 766 715 euroa. Suurin säästö tapahtui henkilöstömenoissa.

Vapaa-aikapalvelut

Tilinpäätös sisältää varsin niukasti tietoa kyseisten palvelujen toiminnasta ja tapahtumista tilivuoden aikana. Alueiden toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen on kirjattu varsin niukkasanaisesti eikä ne kerro kuntalaiselle asiasta juuri mitään konkreettisella tai jotenkin kuvaavalla tavalla.

Palvelualueen kerrottu nettokustannus/asukas alittui budjetoidusta selvästi. Vain kirjastopalveluihin käytettiin enemmän rahaa per/asukas. Palvelualueen muut toimet: nuoriso – kulttuuri ja liikunta käyttivät euroja selvästi budjetoitua vähemmän. Asiakirjasta ei selviä mitään syytä tai selitystä asialle, että miksi näin on käynyt.

Vapaa-aikapalvelujen käyttöaste on vain 40 %, mikä on varsin alhainen – tällekin asialle ei tilinpäätöksessä ole mitään kommenttia.

Palvelualueen avainmittaristo on erittäin niukka ja palvelukäyntejä kuvaavaan osioon on yhdistetty uimahallikäynnit, näyttelytoiminta, kirjastokäynnit (verkko ja mobiili mukaan lukien), klubitoiminta (nuoriso) ja nuorten tilailat. Näin yhdistettynä ”palvelukäynnit” luku on kelvoton eikä kerro lukijalleen mitään eri toimintojen laajuudesta /suosiosta tms.

Ohjatun toiminnan käyttäjät kohta on yhtä lailla kelvoton luku toiminnan kuvaajaksi. Kohdassa todetaan uusia kumppaneita palvelutuotantoon 3, mutta ei kerrota, mitä ne mahdollisesti ovat.

Kaupunkikehityspalvelut

Häpesuon puhdistuksen yhteydessä on ollut epätietoisuutta rahoitustilanteesta ja projektin loppuun saattamisen kokonaiskustannuksista. Tehdyn selvityksen perusteella työn johtovastuu on ollut urakoitsijalla, mutta rahoituksen seurannassa ei ole aina ollut saatavilla ajantasaisia ennusteita. Tähän kaupungin tulee vastaisuudessa paneutua tehokkaammin. Suurissa projekteissa olisi oltava ko. projektille omistettu vastuuhenkilö, joka seuraa sekä projektin etenemistä, mutta varmistaa, että urakoitsijalta saadaan riittävästi tietoa työn etenemisestä ja sen kokonaislaajuudesta, jotta hän kykenee tekemään paremmin paikkansapitävät laskelmat projektiin käytetystä työmäärästä ja jäljellä olevasta työstä, jolloin vastaavasti pystyy myös tuottamaan laskelmat tarvittavasta rahoituksesta. Samalla on varmistettava, että kaikesta saadaan kirjalliset raportit ja laskelmat.

Tarkastuslautakunta ehdottaa, että tulevaisuudessa valtuustolle esitettävissä kustannusarviossa on tuotu minimirahoituksen lisäksi myös riskianalyysi, jossa on huomioitu mahdolliset poikkeamat tai ne kohdat, joiden arvioissa on epävarmuutta tai auki olevia asioita. Näiden perusteella lasketut mahdolliset lisäkulut ilmoitetaan myös, mikäli riskit toteutuvat, jotta valtuusto saa käsityksen siitä, mikä on kokonaiskustannus, jos kaikki ei sujukaan optimaalisten arvioiden mukaan.

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut

Markkinoinnin lisäys vaikutti yritystonttien kysyntään.

Tontteja luovutettiin 16 (TA2016: 10) ja tonttien pinta-alat ylittivät talousarvion odotukset (TA2016: 40 000 m² – TP2016: 171 238 m²).

Maankäyttö

Markkinoinnin lisääminen auttoi myös asuintonttikauppaa, mutta myyntituloissa jäätin tavoitteesta, kun tontteja vuokrattiin arvioitua enemmän.

Infrapalvelut

Häpesuon puhdistus saatiin vuoden lopussa päätökseen.

Resurssipula näkyy yleisten alueiden korjausvelan kasvuna.

Talousarvion investointitarve infrapalveluille oli 10 169 000 €, mutta toteuma oli vain 5 953 839 €.

Rakennusvalvonta ja ympäristö

Raki-projektissa jäätin talousarvion tarkastettavien rakennuksien määrässä (TA2016: 3 000 rakennusta – TP2016: 1 850 rakennusta). Projekti tuotti kiinteistöverotietoihin 8 420 m² korjauksen.

Tarkastuksien myötä haetut toimenpide- sekä rakennusluvut kasvattivat rakennusvalvonnan tuloja.

Konsernipalvelut

Tukipalvelut

Tukipalveluun liitettiin kirjaamot sekä palvelualueiden ICT-palvelut. Pysäköinninvalvonta aloitti yhteistyön Pirkkalan kanssa.

Tilapalvelut

Kiinteistöomaisuudelle saatiin laadittua toimitila- ja kiinteistöohjelma, jota mahdollisuuksien mukaan tulee pikaisesti toteuttaa.

Harjuniityn yhtenäiskoulu otettiin kokonaisuudessaan käyttöön yläkoulun aloittaessa toimintansa.

Jäähalli yhtiöitettiin Nokian Jäähalli Oy:ksi. Kirjaston rakentamisen aloitus lykättiin kustannusarvion noustessa yli määrärahan. Harjuniityn liikuntahallin valmistuminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Varikko

Vallitseva työttömyystilanne vaikuttanee varikon työllisyyspalvelun valmennusyksikön kasveineisiin menoihin.

Ruoka- ja siivouspalvelut

Harjuniityn yhtenäiskoulun ruokailijamäärä ja siivottava pinta-ala lisääntyivät yläkoulun aloittaessa toimintansa syyslukukaudella.

4.3. Strategian toimeenpano ja toteutuminen

Kaupungin strategisten tavoitteiden toteutuminen

Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä 28.11.2005 pidetyssä kokouksessa ”Strategia Nokia 2016” -asiakirjan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi strategiapäivityksen kesäkuussa 2009. Tuolloin määriteltiin kaupungin visio seuraavasti:

”Me nokiaiset elämme hyvää elämää vetovoimaisessa ja taloudellisesti vakaassa kaupungissa. Kaupunkimme on viihtyisä ja turvallinen. Menestyksemme perustuu aktiivisuuteen ja ennakkointiin. Palvelumme ja yritystoimintamme on monipuolista ja asiakaslähtöistä.”

Keväällä 2013 strategialuonnos muuttui Nokian kaupungin onnistumissuunnitelmaksi, joka on kaupunginvaltuuston ylimmän tason strateginen asiakirja. Onnistumissuunnitelma Hyvinvoiva Nokia hyväksyttiin elokuussa 2013. Hyvinvoiva Nokia 2016:n painopisteet ovat:

- Asiakaslähtöinen ja palveleva Nokia
- Yrittävä, osaava ja onnistuva Nokia
- Turvallinen ja viihtyisä Nokia sekä
- Tasapainoinen ja toimiva Nokia

Talousarvion 2016 mukaan onnistumissuunnitelman vuoden 2016 painopisteet/tavoitteet, vastualueiden tavoitteet sekä toiminta – teko -määrittely kaupunkitasolla olivat:

Strategian painopiste/tavoite 2016	Toiminta - teko
Vastuualueen tavoitteet	
Palvelut	
Palvelutuotannon monipuolisuus	Palvelusetelit, ostopalvelu: tuotteistus, hinnoittelu
Työllisyyden hoito	Aktivointitoimenpiteitä lisätään
Asiakastyytyväisyyden parantaminen	Asiakastyytyväisyyttä mitataan kattavasti, jatkuva parantaminen
Vuorovaikutuksen lisääminen nokiaisten kanssa	Säännölliset yleisötilaisuudet, kuulemiset, palautekanava
Talous	
Tarkka talous	Tehostamisohjelma toteutettu, tiukka kk-seuranta arvioinnein
Tilankäytön tehostaminen	Tarvekartoitus, tiivistäminen
Palvelutoimintaa tukevat tilat ja infra	Palvelutuotannon tarvekartoitus, toiminnallinen ja tekninen arviointi: PTS ja kiinteistöstrategia
Rohkea uudistuminen	
Yritystoiminnan edellytysten kehittäm.	3Kulman liiketoimintakonseptin toteuttaminen, yhdyskuntarakenteen toteuttaminen
Hyvinvointia tukevien toimintatapojen kehittäminen	1-3 uutta kohdetta
Työyhteisön ja organisaation	Org.uudistuksen läpivienti, henkilöstöstrategia
Kannustava palkitseminen 2017	Palkitsemiskäytäntöjen määrittely
Digitaalisten palvelujen käyttöönotto	1-3 uutta palvelua

Kullekin palvelu- ja tulosalueelle määriteltiin talousarviossa strategiasta johdetut painopisteet ja tavoitteet.

Tilinpäätösasiakirjassa on käytetty ns. liikennevalomenettelyä kuvaamaan strategisten tavoitteiden toteutusta eli vihreä valo tarkoittaa tavoitteen toteutumista, keltainen tarkoittaa, että toteutuminen on kesken ja punainen valo sitä, että tavoite ei toteutunut. Jostain syystä käytössä on kaksi eri vihreän sävyä, joiden merkityksen eroa ei erikseen kuvata.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen kuvataan erikseen kaupunkitasolla sekä palvelualue- ja tulosaluetasolla.

5. Kokonaistalouden arviointi

Kokonaistalouden arviointi on perustunut kuntatalouden keskeisten taloudellisuusmittareiden analyysiin ja vertailuun Tampereen ympäristökuntiin.

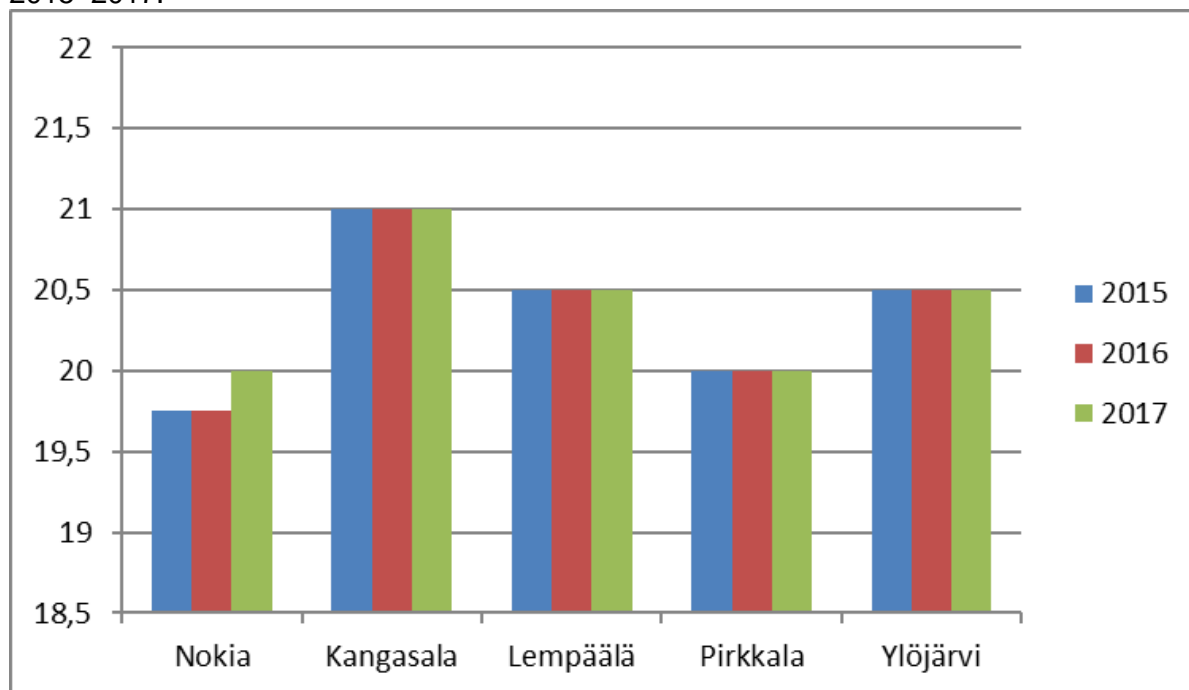
Arviointikertomuksessa tuodaan esiin joitakin keskeisiä tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman tunnuslukuja.

Tunnuslukujen tulkinnassa on käytetty lähteenä julkaisua ”Kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätösmalli, Suomen Kuntaliitto 2001”

VEROPROSENTIT 2015–2017 NOKIALLA JA MUISSA TAMPEREEN YMPÄRISTÖKUNNISSA

Ennen varsinaisten tunnuslukujen esittämistä todetaan Nokian ja muiden Tampereen ympäristökuntien tuloveroprosenttien kehitys kolmelta vuodelta (2015–2017).

Kaavio 1. Tuloveroprosentit Nokialla ja muissa Tampereen ympäristökunnissa vuosina 2015–2017.

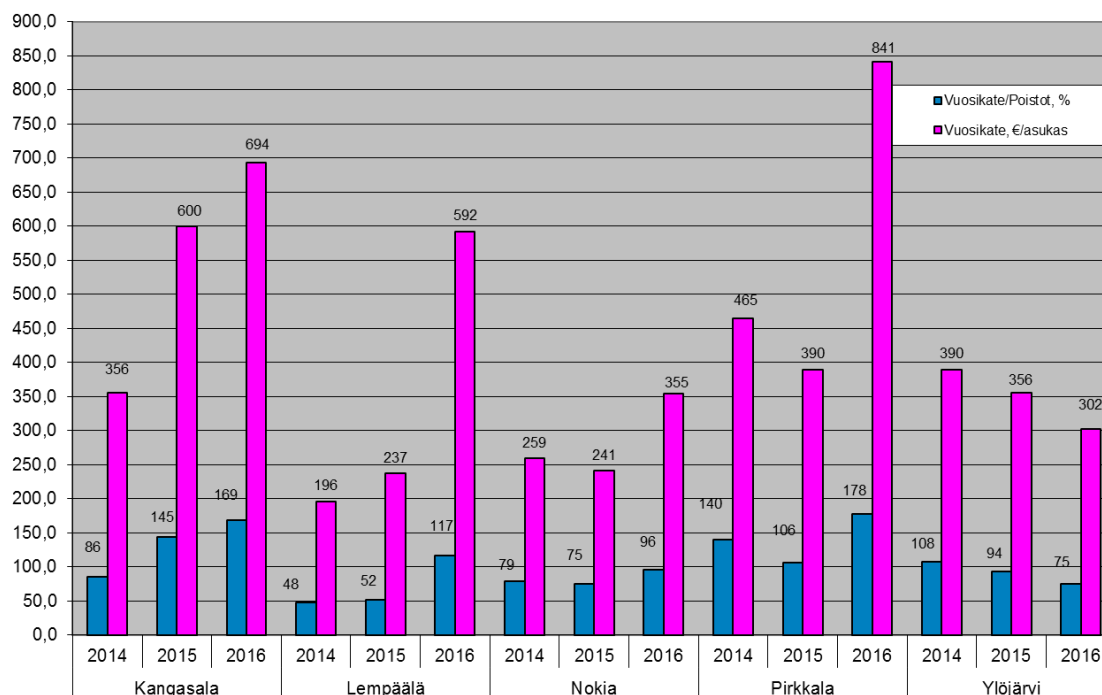

Kaaviosta voidaan havaita, että Nokia on ainoa, joka muutti tuloveroprosenttiaan. Tuloveroprosenttia nostettiin 19,75:stä 20,00:een. Pirkkalassa tuloveroprosentti on 20,00, Lempäälässä ja Ylöjärvellä 20,50 sekä Kangasalla 21,00.

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUKUJA:

Kaavio 2. Vuosikate/poistot, % ja vuosikate €/asukas.
Tunnusluvut Tampereen ympäristökunnista vuosilta 2014–2016

Tuloslaskelman tunnusluvut

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 * vuosikate/poistot$$

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä.

Kunnan tulo-rahoituksen oletetaan olevan riittävä, mikäli tunnusluvun arvo on 100 %. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet, liittymismaksut ja muut rahoitusosuudet.

Mikäli vuosikate on alijäämäinen, on kunnan tulo-rahoitus heikko.

Vuosikate parani Nokialla merkittävästi eli 8,0 milj. eurosta 11,8 milj. euroon. Vuonna 2014 vuosikate oli 8,5 milj. euroa ja vuonna 2013 peräti 17,7, milj. euroa.

Käyttöomaisuuspoistot kääntyivät nousuun (vuonna 2016 12,3 milj. euroa) useamman vuoden laskutrendin jälkeen (2015: 10,6 milj. euroa; 2014: 10,7 milj. euroa; 2013: 11,1 milj. euroa).

Tunnusluku koskien vuosikatteen ja poistojen suhdetta parani vuonna 2016 Nokialla edelliseen vuoteen verrattuna, ollen 96,0 % (2015: 75,0; 2014: 79,4 %).

Ympäristökunnista Pirkkalalla oli paras tunnusluku vuonna 2016: 178,0 % (2015: 106,0 %). Ylöjärvellä tunnusluku oli heikoin eli 75,2 % (2015: 94,0 %).

Vuosikate euroa/asukas

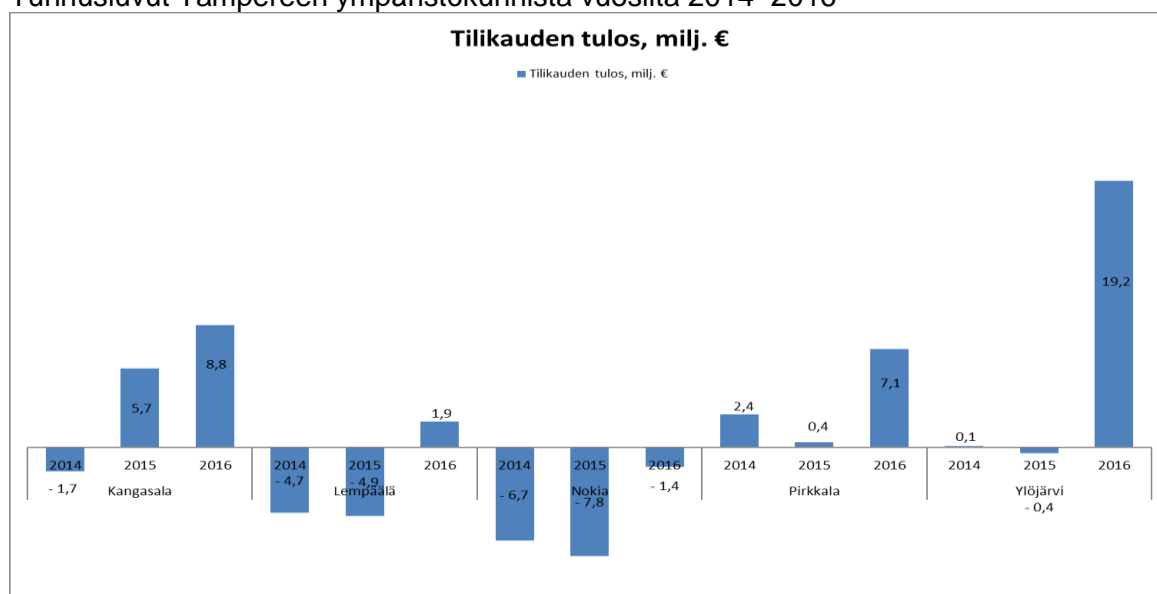
Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat vuosikatetavoitteen määrittämiseen kunnassa.

Asukaskohtainen vuosikate oli Nokialla 355 €/asukas. Parannusta edelliseen vuoteen verrattuna oli 114 €/asukas (2015: 241 €/asukas ja 2014: 259 €/asukas).

Myös Kangasalla, Lempäälässä ja Pirkkalassa tunnusluku meni parempaan suuntaan, Ylöjärvellä huonompaan suuntaan. Pirkkalassa tunnusluku parani 390 eurosta/asukas 841 euroon/asukas, mikä oli ympäristökunnista paras. Myös Lempäälässä tunnusluku parani merkittävästi eli 237 eurosta/asukas 592 euroon/asukas. Ylöjärvellä tunnusluku oli 302 €/asukas (2015: 356 €/asukas).

Kaavio 3. Tilikauden tulos, milj. €.

Tunnusluvut Tampereen ympäristökunnista vuosilta 2014–2016

Tilikauden tulos

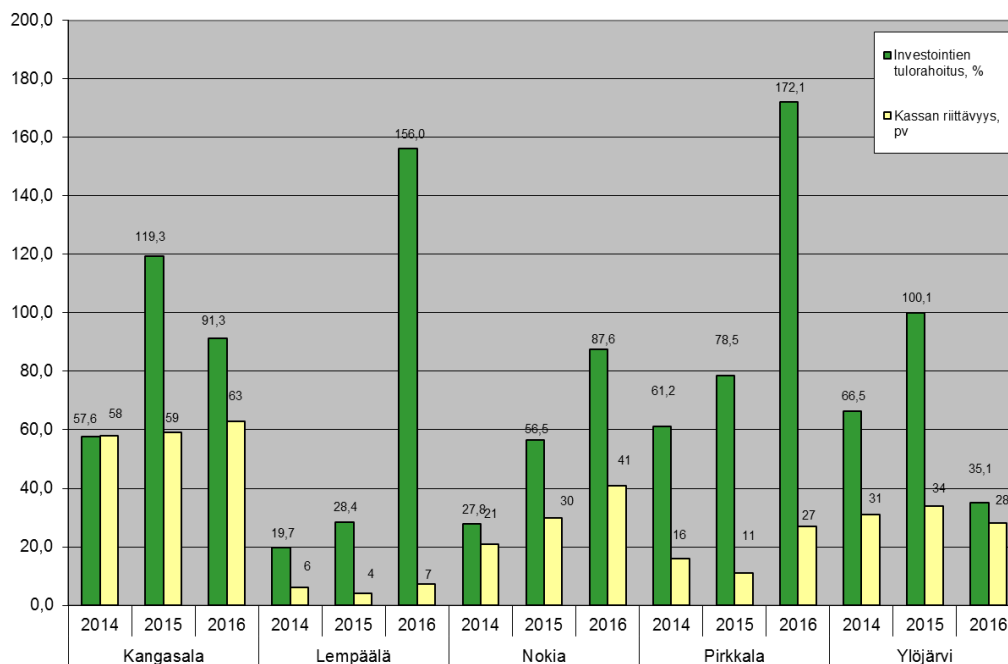
Tilikauden tulos oli Nokian kaupungissa, vuosien 2014 ja 2015 tapaan, miinusmerkkinen eli – 1,4 milj. euroa (2015: -7,8 milj. euroa; 2014: -6,7 milj. euroa). Tuloksenkäsittelyerien jälkeen tilikauden alijäämäksi muodostui -1,3 milj. euroa. Tilikauden tulokseen ja alijäämäisyyteen vaikutti merkittävästi Häpesuon puhdistamisen lisäkustannukset ja 2,7 miljoonan euron ylimääräiset poistot kohdistuen lähivuosina käytöstä poistuviin ja purettaviin kiinteistöihin.

Tilikauden tulos oli muissa vertailukunnissa plus-merkkinen, Ylöjärvellä peräti huikeat 19,2 milj. euroa (2015: -0,4 milj. euroa). Ylöjärven kaupungin vuoden 2016 tilinpäätösasiakirjan mukaan vesiliikelaitoksen yhtiöittäminen tuotti kaupungille 22,5 miljoonan euron suuruisen kirjanpidollisen myyntivoiton. Kangasalla (8,8 milj. euroa) ja Pirkkalassa (7,1 milj. euroa) tehtiin myös hyvät tilikauden tulokset.

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUKUJA:

Kaavio 4. Investointien tulorahoitus, % ja kassan riittävyys, pv.
Tunnusluvut Tampereen ympäristökunnista vuosilta 2014–2016

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenoilla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

”Investointien tulorahoitus, %” -tunnusluku jatkaa Nokialla ”nousukiidossa”, ollen vuonna 2016 87,6 (2015: 56,5 ja 2014: 27,8). Lempäälässä (156,0 %) ja Pirkkalassa (172,1 %) tunnusluku oli vuonna 2015 yli 100 %. Ylöjärvellä tunnusluku oli 35,1 %, mikä oli ympäristökuntien heikoin.

Kassan riittävyys (pv)

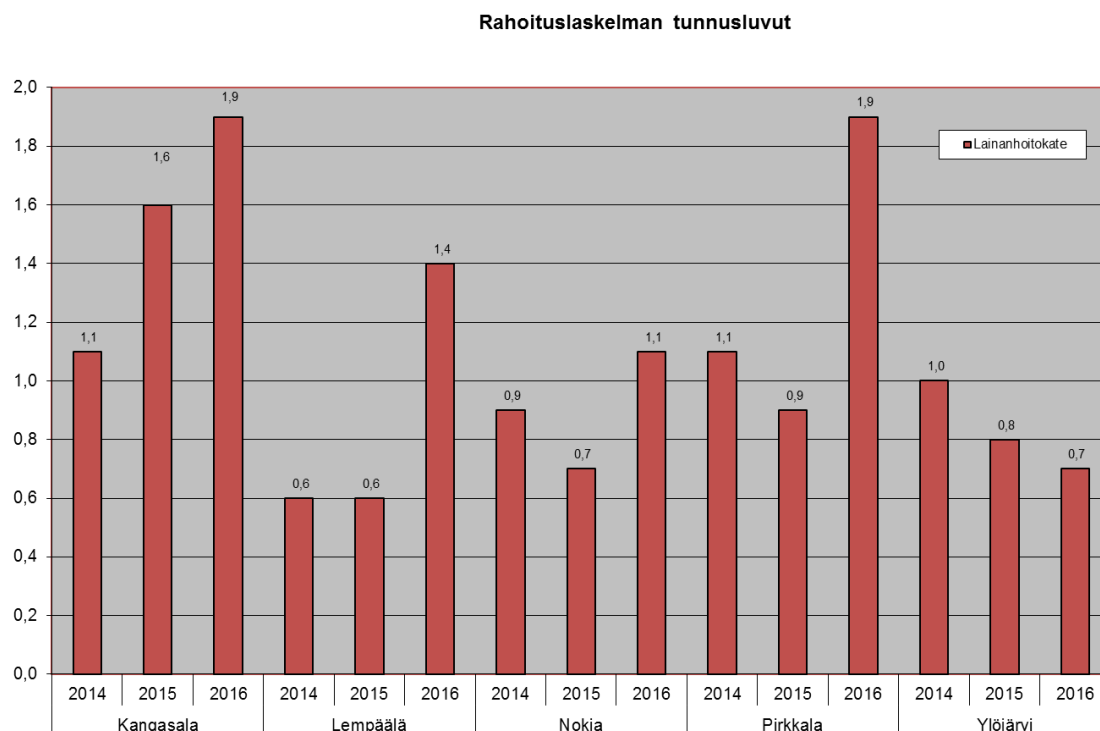
= $365 \text{ pv} * \text{kassavarat } 31.12. / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, että monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla.

Tässä yhteydessä toteutetun esitystavan informaatioarvoon tulee suhtautua varauksella, koska tunnusluku ilmaisee yhden yksittäisen hetken (31.12.) tilanteen. Informaatioarvoa voitaisiin parantaa esim. esittämällä tunnuslukua kuukausittaisena lukusarjana.

Kaavio 5. Lainanhoitokate.

Tunnusluvut Tampereen ympäristökunnista vuosilta 2014–2016

Lainanhoitokate

= $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

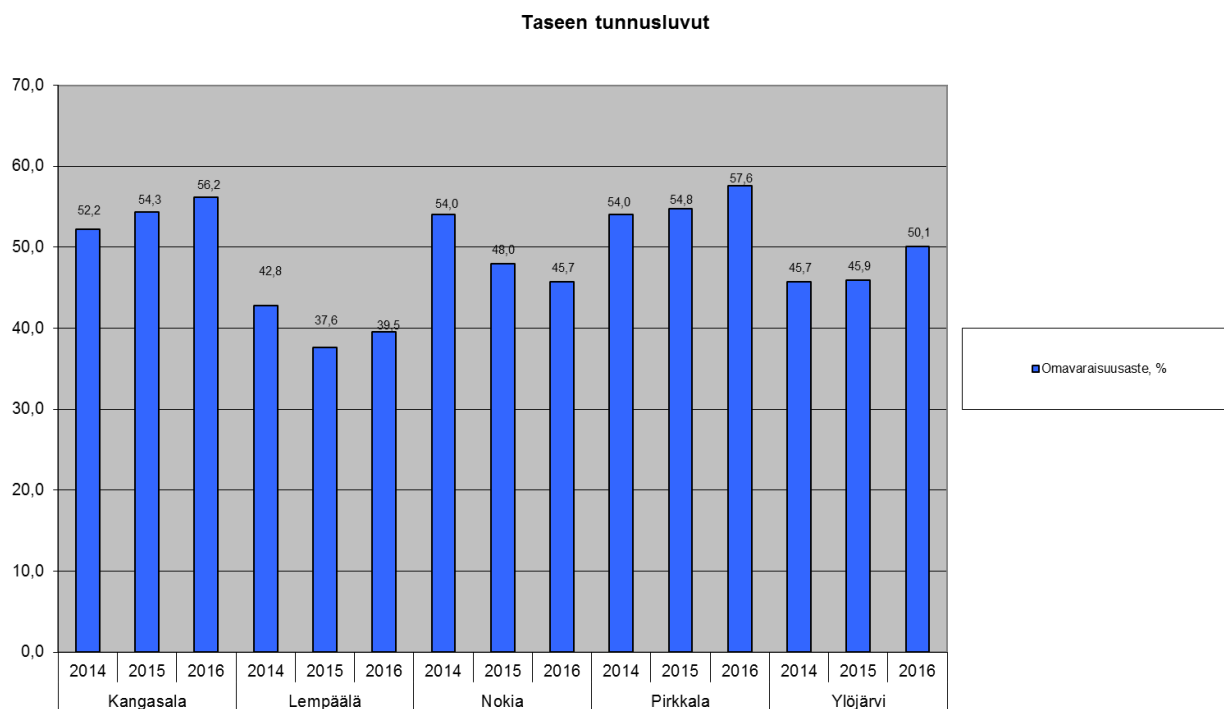
Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja.

Nokiassa tunnusluku pompsahti vuonna 2016 jälleen yli 1:n, ollen 1,1 (2015: 0,7). Ympäristökuntien paras tunnusluku oli Kangasalla ja Pirkkalassa, joissa kummassakin se oli 1,9. Tämän tunnusluvun suhteen ns. perää pitää Ylöjärvi 0,7:llä (2015: 0,8).

TASEEN TUNNUSLUKUJA:

Kaavio 6. Omavaraisuusaste. Tunnusluvut Tampereen ympäristökunnista vuosilta 2014–2016

Omavaraisuusaste, %

$= 100 * (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

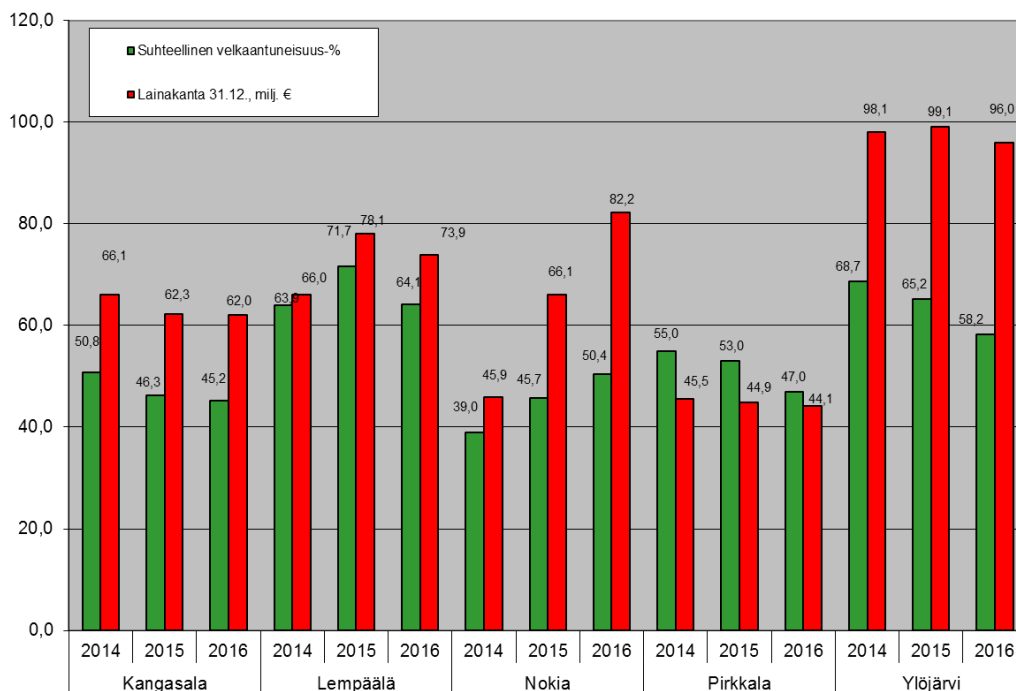
Omavaraisuusaste mittaa kuntien vakavaraisuusastetta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä pienempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävää velkarasitetta.

Omavaraisuusastetta kuvaava tunnusluku heikkeni edellisestä vuodesta ainoastaan Nokialla. Nokian kaupungin omavaraisuusasteen tunnusluku putosi 48,0 %:sta 45,7 %:iin (2014: 54,0). Lempäälä on ainoa, jossa tunnusluku on alle 40 eli 39,5 (2015: 37,6 %).

Parhaat ympäristökuntien tunnusluvut vuonna 2016 olivat Kangasalla (56,2 %) ja Pirkkalassa (57,6 %). Ylöjärvi puristi tunnuslukunsa hienosti yli 50 %:n (2016: 50,1 ja 2015: 45,9).

Kaavio 7. Suhteellinen velkaantuneisuus, % ja lainakanta 31.12., milj. €. Tunnusluvut Tampereen ympäristökunnista vuosilta 2014–2016

Taseen tunnusluvut

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$$= 100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus on koko kuntasektorilla keskimäärin noin 30 %.

Nokiassa suhteellisen velkaantuneisuuden määrä ylitti 50 %:n, ollen 50,4 % (2015: 45,7 %; 2014: 39,0 %; 2013: 38,0 %).

Nokia oli vuonna 2015 tässä tunnuslukukategoriassa ympäristökuntien paras, mutta vuonna 2016 Kangasala (45,2 %) ja Pirkkala (47,0 %) pistivät paremmaksi. Kehnoimman tunnusluvun tittelin nappasi itselleen Lempäälä (2016: 64,1 %; 2015: 71,7 %).

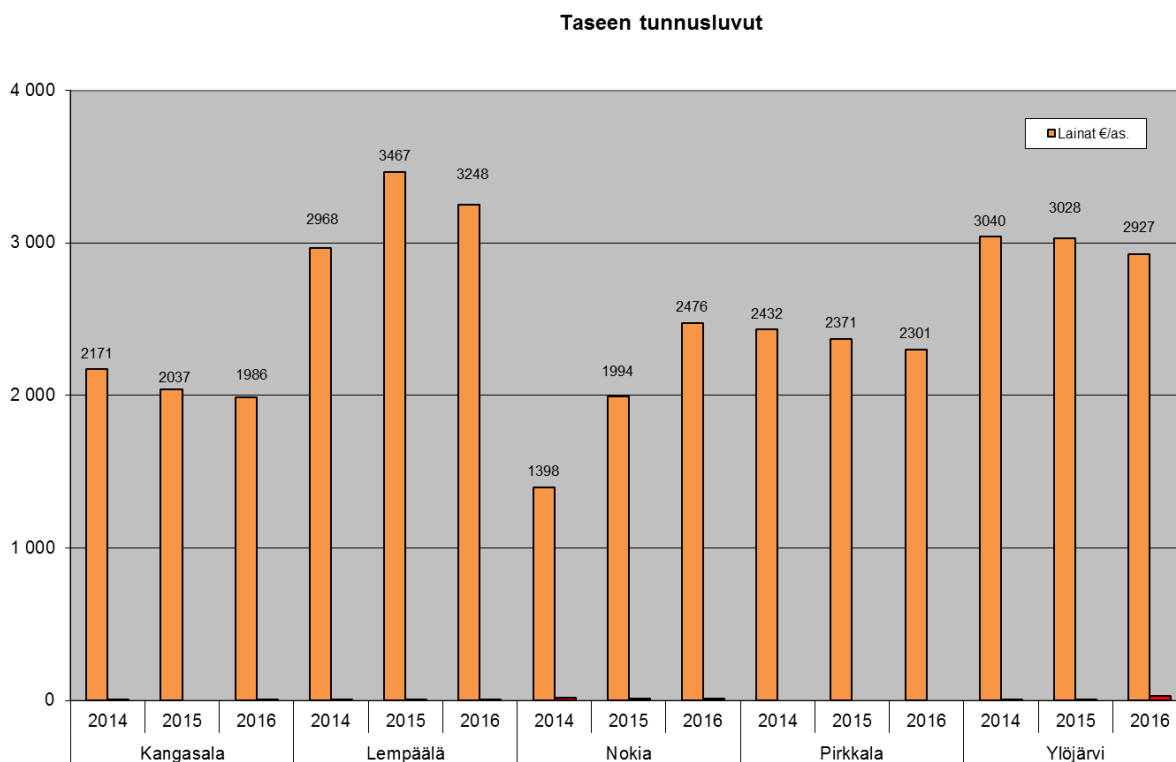
Lainakanta 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})$$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainakanta suureni Tampereen ympäristökunnista ainoastaan Nokiassa, jossa lainakanta suureni 66,1 milj. eurosta 82,2 milj. euroon. Pienin lainakanta on edelleen Pirkkalassa (2016: 44,1 milj. euroa ja 2015: 44,9 milj. euroa) ja selkeästi suurin Ylöjärvellä (2016: 96,0 milj. euroa ja 2015: 96,0 milj. euroa).

Kaavio 8. Lainat, €/asukas.
Tunnusluvut Tampereen ympäristökunnista vuosilta 2014–2016

Lainat, euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Asukaskohtainen lainamäärä jatkaa hurjaa kasvuaan Nokiolla, muissa Tampereen ympäristökunnissa asukaskohtainen lainamäärä putosi. Nokiolla kasvua oli vinosti 452 euroa asukasta kohden (2016: 2 476 €/asukas; 2015: 1 994 €/asukas ja 2014: 1 398 €/asukas).

Ainoastaan Lempäälässä (3 428 €/asukas) tunnusluku oli vuonna 2016 yli 3 000 euroa.

Nokiolla, 15. päivänä elokuuta 2017

Esa Martikkala
puheenjohtaja

Marianne Karttinen

Iinu Kuusento

Markku Niskanen

Pauli Schadrin
varapuheenjohtaja

Sari Suomi

Jyrki Virtanen